

Resebrev Nr 24

1-3 & 10-14 oktober 1975

KABUL, AFGHANISTAN

Del av min längsta Asienresa, sju månader 1975-76 varav en hel månad i det underbara Afghanistan. Efter en mycket spännande färd genom norra delen av landet från Herat till Mazar-i-Sharif (se kommande resebrev 140) sammanstrålade jag i huvudstaden Kabul med min vän Tomas Löfström som höll på att skriva sin bok "Landet mitt i världen". Förutom två expeditioner tillsammans – till Bamiyan (se resebrev 23) och Chitral i norra Pakistan (se resebrev 117) ägnade vi oss att grundligt lära känna den charmiga huvudstaden Kabul.

Fransk cyklist vid Salangpasset

Utsikt från Bala Hisar

Referens till "Fodors reseguide" som flitigt omnämns i resebrevet: *Fodor's Islamic Asia 1975: Iran, Afghanistan, Pakistan*.
Författare: Eugene Fodor, William Curtis och Robert Charles Fisher. Hodder and Stoughton, 1975
10 svenska kronor var värda 125 afghanis. 100 afghanis motsvarade cirka 8 svenska kronor.

Bro över Kabulfloden

1 oktober 1975

Afghanistans flagga 1975

Klockan är 23:10, befinner mig i Kabul, Afghanistans huvudstad, där jag bor på Hotell Ashraf i diplomatkvarteren Shahr-e-Naw.

Ett fint dubbelrum med eget badrum, rena lakan, skrivbord, klädhängare, skåp och helväggsfönster med utsikt mot en trädgård som hör till. Jag delar rummet med svenska banktjänstemannen **Göran Henningsson**, som jag rest tillsammans med den senaste veckan. Vi betalar 50 afghanis för rummet.

Att vi kommit hit beror på att vi delade taxi med en trevlig skäggig indisk kille, **Chandra**, när vi anlät till Kabul med bussen från Mazar-i-Sharif klockan 16:15, efter att också ha delat hotellrum i Mazar och sedan åkt med samma buss som Göran och jag till Kabul. Han brukar visst bo här när han besöker Kabul, och vi hängde på. Taxiresan hit gick på 20 afghanis från Stadium där busstationen var belägen.

All slags mat tillgänglig

Jag har inte behövt gå på toaletten idag. Tog piller imorse men inte sedan. Åt middag på hotellet, maten hämtas dock från en annan restaurang. Här i Kabul kan man få praktiskt taget all slags mat, vilket jag utnyttjar tillfället att slippa äta ris varje dag. Jag valde wiener-schnitzel med pomme frites för 35 afghanis + plus 5 för te.

Ut och vandrade på kvällen, lång promenad, ner till stan, över Kabulfloden och längs Jodo Maiwand-gatan, besökte Shor Bazar, och så över till andra flodstranden och via stora torget Pashtunistan Square åter till Shahr-e-Naw.

Känner igen mig rätt så bra från min förra vistelse i Kabul 1972. Men det känns ändå som en ny upplevelse efter ha läst om allt som finns i staden genom min Fodor-guide och jag har fått uppleva andra delar av Afghanistan. Bebyggelsen på bergen som omsluter Kabul är inte så främmande för mig som förra gången.

In på en typisk västerlänningss-restaurang, det vimlar av sådana. Många amerikaner som satt där. Te och jordgubbspaj för 13 afghanis. De serverar bra frukost så vi sticker nog hit imorgon bitti. Imorgon ska jag också på posten och skicka ett brev hem samt kolla om jag fått någon post.

Åter till hotellet klockan 21:30. Sedan dess har jag lysnat på vacker musik på rysk radio och börjat läsa **Piers Paul Reeds** bok "*Vi lever – dramat i Anderna*".

Salangpasset enastående upplevelse

Vi gick upp klockan 5 i morse i Mazar-e-Sharif och gick till bussen 05:30. Packningen förvarades på taket, och for i väg 06:15. Väldigt trött så jag sov i början av färd, läste därefter färdigt Fodor-guidebokens avsnitt om Afghanistan, Nuristan och Bamyán/Band-e-Amir.

Så småningom blev dock vägen så fascinerande att den trollband mig. Uppför, uppför, uppför, stannade till på ett

par ställen där vi gick av, köpte valnötter och fotograferade. Nådde så det berömda Salangpasset och den tre kilometer långa tunnel som byggdes 1958-1964 med sovjetiska pengar. Kostnaden uppgick till 258 miljoner US-dollar.

Passet är beläget på 2700 meters höjd över havet, och hela vägen är makalöst vacker. Salangpassets tunnel har stor strategisk betydelse då den binder samman norra och södra delarna av landet.

Strålände solsken och ingen snö. Efter Salangpasset for vi förbi massor av små byar med hus av sten, klängande sig tätt in på bergssidorna. I dalgångarna frodigt grönt. Tröskvandring med hjälp av oxar pågick för fullt.

På cykel från Frankrike till Indien

Efter att vi passerat Salangtunneln kom en fransk cyklist farande. Han stannade och berättade att han cyklat från Europa och hans mål var Indien. Idag hade han dock tagit cykeln med på en buss från Mazar upp till krönet, så han bara kunde njuta av vägen nedför. Likså hade han åkt buss från Herat till Mazar – den norra vägen som jag också farit.

Från Charikar for vi över en slätt, frodigt och fint. Byar och samhällen i ett hela vägen till Kabul. Passerade avtagsvägen mot Bamiyan och Hindukush-bergen.

Göran vill fara dit på fredag men jag får se hur jag gör. Det är lite jobbigt med honom han är så på bankmannavis formell av sig. Han kommer med en massa kommentarer till saker och ting som är fullständigt självklara, som saknar värde och är ointressanta. Om det inte är så att det är hans natur skulle man tro att han försöker göra sig märkvärdig och vis. En tendens jag ogillar i högsta grad.

2 oktober 1975

Brev på Poste Restante

Klockan 21:30. På hotellrummet. Har skrivit dagbok färdigt för gångna dagar, och skrivit vykort till Lundavännerna **Beppe** och **Kurt**. Druckit lite whiskey till. Göran är ute och träffar två polare han fått fatt på idag. Skönt vara ensam.

Min mage har varit helt bra idag och jag har ätit ordentligt. Müsli med frukt och mjölk, ostomelett och två rostade brödsivor med smör och sylt till frukost, 45 afghanis, och spaghetti med köttfärssås och chokladpudding till middag, 30 afghanis. Samma restaurang som vi åt på igår kväll.

Över till annat trevligt. Jag hade tre brev att hämta på Poste Restante på postkontoret dit vi gick efter frukosten. Två brev från **Tomas Löfström** och ett hemifrån – som i sin tur innehöll ett brev från min vän **Matei George** i Bukarest och ett kort från **Alma** och **Vera** i Malmö. Trevligt med nyheter från Neptunusgatan, skrivet den 14 september. Mateis brev andas irritation över att jag inte besvarat två brev från honom och kräver att jag svarar – lite jobbigt.

Tomas Löfström kvar i Kabul

Tomas slutligen, två brev. Det första skickat från Sverige den 1 september, med bekräftelse att han skulle komma till Kabul inom kort, och det andra var avsänt den 18 september härifrån med information att han är i Kabul och bor på Hotell Plaza, rum 201.

Kunde väl aldrig tro att han fortfarande skulle vara kvar här tre veckor senare men det var han. Göran och jag stack till Hotel Plaza klockan 14:15 och frågade efter Tomas i receptionen. Upp och knackade på dörren, inget svar. Men på väg ut mötte vi honom. Glädjefyllt återseende med min barndomskamrat från Vintergatan i Lund och sedermera nära vän med en gemensam passion att resa i Asien.

Tillbringade hela eftermiddagen i Tomas hotellrum – ett flott dubbelrum med eget badrum och balkong, kostar 250 afghanis per natt. Drack te och samtalade. Han har varit ute och intervjuat folk i Kabul sedan han kommit hit, bland annat chefredaktörerna för de tre största tidningarna – alla regeringstroga. Intressant att höra vad han fått reda på av myndighetspersoner och andra.

Göran Henningsson och Tomas Löfström

Inte tillåtet besöka Nuristan

Trist besked: Utlänningar tillåts inte besöka provinsen Nuristan – ”ljusets land”, så benämnt om en region där ättlingar till den grekisk-makedonske härföraren **Alexander den Stores** soldater som efter det misslyckade försöktet att erövra Indien 327–325 f.Kr. stannade kvar - och upprättade ett grek-baktriskt kungarike som varade i flera hundra år. I en isolerad bergstrakt levde folket här enligt gamla traditioner med stark grekisk prägel och med en egen polyteistisk religion långt efter att regionen islamiserades.

Detta beskrevs 1896 av **George Scott Robertson** i ”*The Kafirs of the Hindu Kush*”. Just det året lät den afghanske emiren **Abdur Rahman Khan** invadera området som hade kallats Kafiristan (kafir är beteckningen för ”otrogna” icke-muslimer med undantag för judar och kristna vars religioner sägs vara godkända ”bokreligioner”). Emiren tvingade befolkningen att övergå till Islam, och döpte om området till Nuristan. Området plundrades och mycket stora delar av dess konstskatter förstördes. Det hade varit intressant att åka dit, men det är alltså omöjligt att besöka Nuristan för närvarande.

En mindre del av Kafiristan kunde emiren dock inte rå på. Detta på grund av att Brittiska Indien erövrat gränsområdena mot Afghanistan – Storbritannien och Afghanistan utkämpade två krig på 1800-talet och ett tredje krig 1919. I tre floddalar nära staden Chitral i nuvarande Pakistan kunde de så kallade kafirerna bevara sin annorlunda kultur och religion in i nutiden, numera inte föraktfullt kallade *kafirer* utan med det egna namnet – *Kalasha*-folket. Dit ska Tomas och jag ta oss.

Järnvägsbygge och politiska utrensningar

Tomas kunde också berätta att det första järnvägsbygget är på gång i Afghanistan tänkt att gå från Meshad (i Iran) via Herat och Kandahar till Kabul. Det är ett tecken på Irans ökande inflytande i landet. President Daoud har dessutom rensat ut marxisterna inom militären.

Det är jätteroligt att få umgås med en så trevlig och vänlig människa som Tomas. Han hade köpt en bussbiljett för att fara till Kunduz, men sedan vi beslutat att tillsammans resa till Bamiyan på lördag lämnade han tillbaka Kunduz-biljetten. Och i morgon tänker vi vandra

efter gamla stadsmuren. Göran följer också med. Mycket trevligt.

Jag trivs nu väldigt med resandet, mycket beroende av att jag inte varit ensam utan haft resällskap ända sedan 21 september. Klockan nu 23:15, Göran är tillbaka på vårt hotell efter att ha ätit. Positiv stämning. Lyssnar på klassisk musik på Sovjet-radion.

Imponerande samlingar på Kabul Museum

Steg upp klockan 9 idag och läste en stund. Efter frukost till banken för att växla pengar men kom dit för sent. Otur, för banken hade nämligen stängt tidigt denna afton – för imorgon är det helgdag, *Eid-al-Fitr*. Men det ordnar sig, jag kan växla pengar med Göran.

Efter besöket till postkontoret tog vi en buss, nr 7 och for ut ur stan, till Kabuls museum och besåg detta. Mycket förnämligt, exempelvis med en enastående samling föremål från Nuristan (tagna som krigsbyte 1896).

Vidare resultaten från de arkeologiska utgrävningarna i Surkh Kotal och Hadda; föremål från Bamiyan; och Be-gramskatten – innehållande en unik myntsamling. Museet speglade historien 2500 år tillbaka i tiden. Här gavs prov på konst från alla folk som dominerat denna region som idag är Afghanistan – buddhistisk, hinduisk och grekisk samt givetvis muslimsk (Ghazni, Ghor och timuridernas Herat) – allt har här blandats. Fem afghanis i inträdet. Buss tillbaka till centrum och så till Hotel Plaza....

3 oktober 1975

Klockan är 22:05 och jag har gått till sängs för vi ska upp tidigt imorgon bitti för att resa till Bamiyan – vi köpte bussbiljetterna i morse – 150 afghanis per man. Jag har varit ensam på rummet hela kvällen, då Göran åter var ute med sina kompisar.

Jag har läst Kabul News, köpte tidningen på Khyber Restaurant för sex afghanis. Har också börjat läsa Marco Polos Resor och druckit upp sista skvätten Long John whiskey inköpt i Moskva. Tvättat fötterna och packat inför färden imorgon. Och skönt med en mage som just nu sköter sig.

Stadsrundtur kom av sig

Steg upp 08:30 imorse, och strax iväg till Albiroony-restaurangen, vårt stamställe med mycket god och bra mat. Jag åt müsli med yoghurt, rostat bröd med marmelad, tomat- och lök-omelett samt te för 47 afghanis. Göran kom efter en stund och jag väntade på honom.

Gick så till Tomas klockan 10. Vi hade bestämt att vi skulle följa stadsmuren men av det blev det intet, ty vi hade inte mer än hunnit gå till andra sidan floden så träffade vi en trevlig agronomistudent från Kabul. Det var fredag, veckans helgdag då alla som arbetar är lediga och är ute på gator och torg.

Det är också en dag, berättade vår student, för tuppffäktning. Vi följde därför med honom genom trånga gränder i gamla basaren – inte turistbasaren – fullproppad med folk och varukärror. Vi passerade en massa affärer som sålde fåglar speciellt för stridsändamål men någon pågående tuppffäktning fann vi ej.

Mattköp med rejält nerprutat pris

I stället fick vi syn på en oansenlig mattaffär mitt inne i basaren, och gick in där utan avsikt att köpa något. Men vi slog oss ner och tittade på massor av fina mattor. Och hur det nu kom sig blev Tomas intresserad och det blev mattköp av. Det var två stycken mattor som fascinerade mest, en stor för 18 000 afghanis, och en mindre för 12 000. Den senare var handknuten i Daulatabad.

Vår studentvän hjälpte oss med att pruta ner priset. Han erbjöd försäljaren halva priset, 6000, varpå denne sänkte sitt pris till 9000, "mitt sista bud". Då började vi lämna affären, men han ropade efter oss att komma tillbaka. Han lät då Tomas köpa mattan för 6700 afghanis.

Även jag blev intresserad men var tvehågsen, funderade på att be familjen i Sverige skicka pengar, men insåg att det likväl skulle påverka min resa, förkorta den. På hemvägen kan jag kanske försöka köpa en matta här, men då har jag ingen hjälp av en student som är insatt i kvalitet och rätt pris.

Det blev lite besvär med betalningen då vi inte hade tillräckligt med kontanter. Provade att växla på svarta börsen i basaren men där kunde de inte hantera resecheckar. Gick då till Kabul Hotel och växlade där. Efter avklarad mattköp var klockan 12:30.

Promenad i Kabuls gamla stad

Tomas, Göran och jag gick då till Khyber Restaurangs självhantering, buffé lunch – anses vara extra fint. Spenatpaj, ravioli, vaniljpudding och te (Lipton pås-te, 10 afghanis per kanna).

På eftermiddagen tog vi en promenad genom Kabuls gamla stad med lerhus, smala gator, ohygieniskt, skit, flugor, fattigt överallt och ungar som skrek något åt oss i stil med "wâtscha loo". Uppför sluttningarna till Bala Hissar, Kabuls fästning, och satt länge och vilade nedanför.

Åter till stan, Tomas följde med till vårt hotell för att se var det låg, eftersom bussen imorgon avgår därifrån. På vägen in på Albiroonus och åt paj. Sedan hem till hotellet, Göran iväg för att träffa sina vänner. Jag njöt av en lång skön kväll själv.

Daulatabadmatta av typ som Tomas köpte.

Expedition Bamiyan /Band-i-Amir 4-9 oktober, separat resebrev nr 23: http://larseklund.in/resebrev/23_bamiyan1975.pdf

Tillbaka i Kabul

10 oktober 1975

Boende på lushotell

Kabul igen. Klockan är 22:10, bor på Hotel Faiz Mohamed, ett freak-hotell på Chicken Street, har en säng i ett rum delat med fem andra. En kille ligger och sover, och en annan tysk kille har jag snackat med. Han har ridit med häst den centrala vägen genom Afghanistan, vilket hade tagit honom tre och en halv vecka.

Nu ska han fara norra vägen tillbaka till Herat och slutligen ta den södra stora landsvägen österut till Kabul, och satsa på att ta sig till Thailand, räknar med att komma dit nå gång fram emot maj månad nästa år.

Jag bor på detta otrivsamma lushotel för att spara pengar. Skulle gärna byta hotell, men här kostar det bara 20 afghanis per natt, och sedan Göran åkt hemåt Sverige via Teheran och Istanbul härom dagen, har jag inte råd att ensam betala för rummet på Hotel Ashraf som vi bodde på innan Bamiyan-turen.

Ska pengarna räcka?

Tomas har däremot återvänt till sitt fina hotell, Plaza. Imorgon ska jag gå till honom klockan 10. Dessförinnan ska han växla pengar dels till sig själv men även till mig, ity han lånat 225 afghanis av mig i Bamiyan. De pengarna plus 4 US-dollar jag växlat hoppas jag ska räcka till ett planerat sjukhusbesök imorgon – för min återigen krånglande mage, för bussbiljetten till Peshawar, brev- och vykortsporto, samt mat och hotell.

Jag träffade mina reskamrater från tredagars-resan från Herat till Mazar-i-Sharif, brittiska **Martin** och **Paula** här utanför när jag precis checkat in. De bor på Ashraf Hotel liksom **Charles**. Har jag otur riskerar jag fara till Peshawar samtidigt som dem. Jag irriterar mig över framför allt Paulas inskränkta och fördomsfulla beteende gentemot afghaner.

Buzkashispel avslutade Bamiyanturen

I morse gick jag upp klockan 7 i Bamiyan. Åt ingen frukost på grund av min dåliga mage. Istället gick Tomas och jag direkt till platsen där dagens buzkashi-spel skulle äga rum på flygfältet i en dalsänka bortanför Hotel Bamian. På sidorna satt publiken – ena sidan reserverad för turister. På en hedersläktare satt två speciellt inbjudna amerikanska astronauter på besök.

Inte speciellt spännande, enda gången det blev lite dramatik var när ryttarna red upp bland publiken och det uppstod panik. Buzkashi-spelet inleddes klockan 09:30. Tomas och jag stannade till 10:45 då vi gick åter till hotellet eftersom bussen skulle avgå klockan 12.

Åt en tallrik soppa innan vi for. Resan var hemsk, satt längst bak i minibussen. Det var kvavt, jag fick huvudvärk och längtade efter paus. Som blev först klockan 16. Köpte då vindruvor. Däremot var medpassagerarna trevliga. Hade ett kul samtal med en kille och en tjej från Nya Zeeland och två killar från USA. Snackade om hur de planerar för att fara till Nya Zeeland. Jag är hemskt pigg på att komma dit – det var min barndoms drömland.

Samlingspunkt för ryggsäcksturister

Tomas och jag åt middag på restaurang Istanbul – ett ställe som verkligen är alla västerländska ryggsäcksturisters samlingspunkt i Kabul. Här återfinns anslag om bussar till Indien och Europa och serveras västerländsk favoritmat. Jag valde spaghetti med köttfärssås, ett glas granatäpplejuice – underbart god – och chokladpudding. Kostade 40 afghanis.

11 oktober 1975

Står på postkontoret i Kabul och skriver hem för att kunna skicka brevet direkt. Tack för ert brev som jag kunde hämta ut för en dryg vecka sedan på Poste Restante.

Magen har varit dålig konstant i flera dagar med diarré och ont i magen så jag har idag varit på ett apotek och inhandlat Tetracyclin-kapslar som om något bör göra verkan. Och nu på morgonen känner jag mig helt bra.

Skicka pengar till Indien

Ännu är det ingen panik att skicka mina reserande svenska besparingar. Därför vore det bra om ni försökte ta reda på hur det går till att överföra, och viktigt är i vilken valuta jag får ut pengarna. Om det fungerar må ni skicka dem till mig i Indien. Jag beräknar vara i New Delhi cirka 1 november.

Jag beräknar vara i New Delhi cirka 1 november.

Jag måste få ut västvaluta, helst US-dollar, och inte indiska rupees, för skulle jag få ut pengarna i rupees står jag där vackert när jag reser vidare till andra länder. Då det inte är hemskt bråttom kanske det räcker att skicka pengarna via brevremiss och inte telegram, så blir kostnaden lägre. Förresten kan ni skriva till mig på Poste Restante redan i Lahore, Pakistan där jag räknar med att vara cirka 25 oktober.

Bala Hisar-fästningen

Vädret i Kabul vid denna tiden på året är soligt varje dag, och precis lagom svalt – man måste ha tröja på sig men inget behov av ytterrock. Först när jag kommer till Pakistan blir det heta dagar, bortsett från bergsområdena i norr, och dit tänker jag och Tomas resa, till floddalarna nära Chitral där kalasha-folket lever med en helt annan kultur.

Kolor råder bot på sötsaksbehov

Klockan är 22:15. Jag har bytt hotell tillbaka till Hotel Ashraf trots det högre priset, 40 afghanis för ett litet enkelrum. Rena lakan och fungerande taklampa. Duschen i badrummet gemensamt för en rumskorridor är dock ur funktion men jag tvättade håret i alla fall i tvättstället. Välbehövligt efter alla dammiga bussresor. Jag tvättade också kläder idag ute i trädgården i en plåthink, nu hänger den på tork.

Magen har som sagt varit bra idag helt av sig själv eller med hjälp av Retardin-piller. För en 22-årig sötsaksälskande Lars Eklund har sötsakstillgången under resan hittills varit begränsad till några puddingar.

Men nu här i Kabul upptäckte jag att man i några affärer sålde goda kolor, och köpte 30 stycken – till ett pris av 1 afghanis per kola – som jag ätit nu på kvällen ensam på hotellrummet. Dessutom har jag druckit ett glas granatäpplejuice köpt för 10 afghanis och en flaska Sprite till samma pris. Inte undra på att magen nu knorrar lite.

Tomas och jag har köpt bussbiljetter till Peshawar idag. Tyvärr var det fullbokat ända till tisdag så vi får vänta tills dess. Det är en pakistansk buss med reserverade sittplatser, pris 100 afghanis.

Välsorterad bokhandel

Nej, klockan är 22:25, jag är trött, får fortsätta skrivandet till imorgon. Ska träffa Tomas på förmiddagen, han kommer hit till mitt hotell vid 10-tiden. Dessförinnan ska han ta sig till Luftans kontor för att skicka sin nyinköpta Daulatabad-matta hem till Sverige. Luftans sköter om paketering och tullbehandling.

Gick upp klockan 7 i morn, pigg, och ute var det ett härligt svalt soligt väder, så jag tog en morgonpromenad i Shar-i-Naw. Genom parken, förbi moskén och ner i stan. Satte mig i en park i centrum och läste i Fodor-guideboken om Pakistan en timme.

President Mohamed Daoud på 10-afghanis-sedlarna,

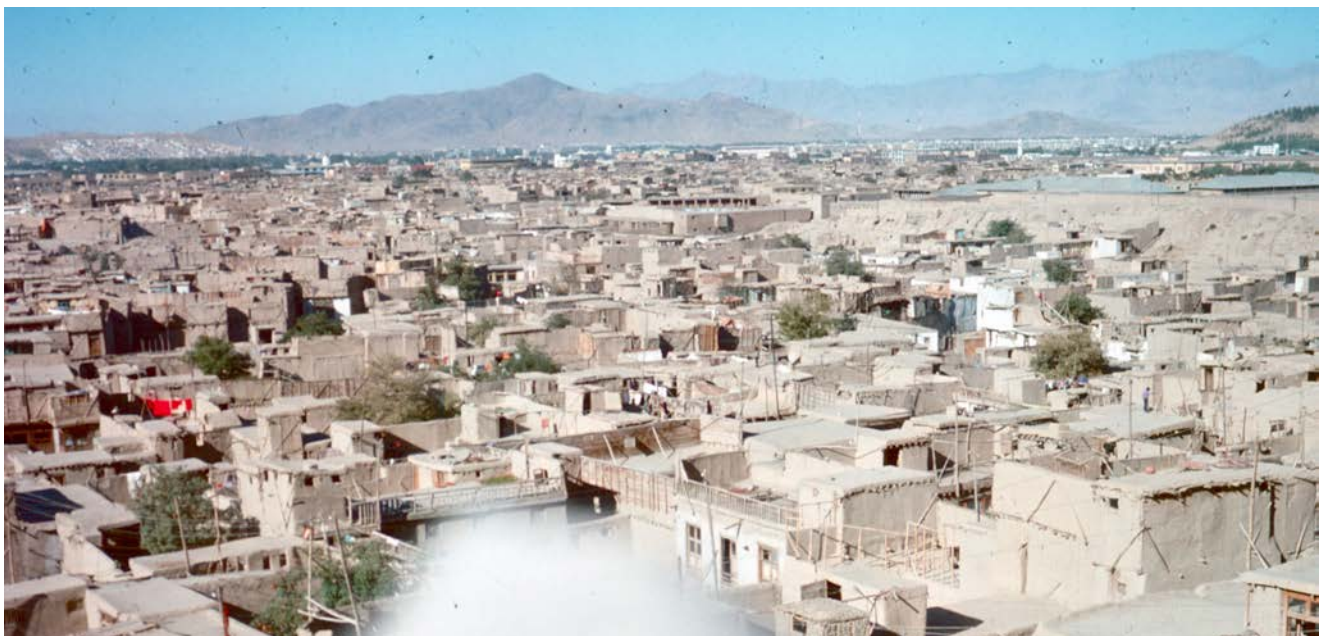
Klockan 9 gick jag till Tomas hotell. Han hade inte hunnit gå på banken så därför gick vi nu dit tillsammans. Jag fick tillbaka 225 afghanis som han lånat av mig. Sedan skildes vi åt för att uträtta olika ärenden, men vi sågs åter klockan 12 vid Kabuls väl sorterade bokhandel, Pashtoon Book Shop i Shar-i-Naw som säljer västerländsk litteratur och litteratur om Afghanistan på engelska.

Vi spenderade en timme med att kolla intressanta böcker och Tomas köpte en bok om Afghanistan efter statskuppen 1973, en samling av tidningsartiklar jämte president **Mohamed Daouds** tal till nationen efter kuppen där då han störtade kung **Zahir Shah** – sorm var hans kusin – och gjorde Afghanistan till republik.

(2023 kommentar: Daouds tid som president varade endast fem år. 1978 störtades han av en grupp av marxister inom militären i vad som kallades Saur-revolutionen, men som i realiteten också var en statskupp)

Från bokhandeln gick vi till Sigis restaurang för att äta lunch. Ett mysigt ställe med en trevlig trädgårdsservering. Jag drack en milkshake och åt två varma ostsmörgåsar – dessvärre helt intetsmakande. Beställde dessutom en flaska Fanta. Lunchen gick på 40 afghanis. Mint-te fick man gratis.

Klockan 15 gick vi till busstationen och köpte Peshawar-biljetter för tisdag, sedan skiljdes vi åt tills imorgon. Jag besökte därefter postkontoret och skrev det brev hem som jag nämnde innan, där jag bad om att familjen i Lund ska skicka pengar till mig i Delhi. Portot gick på 35 afghanis. Skickade också äntligen iväg vykortet till Beppe, Kurt, **Karin** och **Evald Gustafsson** i Lund samt **Lasse Ekström** i Stockholm.

Lättvindigt medicinköp

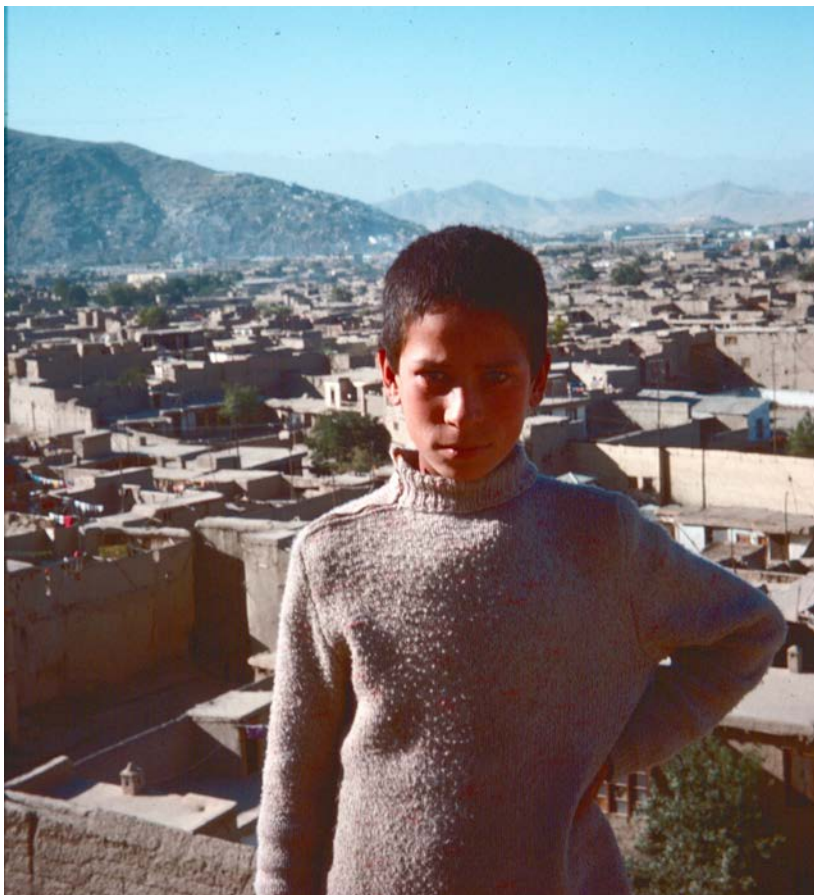
Sedan sökte jag rätt på ett apotek och berättade för apotekaren, på tyska eftersom han behärskade det språket, om mina problem med magen. Fick utan vidare köpa kapslar med tetracyclin, en kur på 20 kapslar. Jag har dock inte börjat ta denna medicin eftersom magen känns bättre idag .

Så till Istanbul Restaurang och åt müsli med mjölk och äpple. Fick tråkigt nog se hur ohygieniskt de bär sig åt när de fixade min beställning. En man tog en näve müsli med bara händerna, skar det otvättade äpplet i bitar och torkade sedan av sig på samma trasa som används till att torka borden med.

Jag gick sedan till lushotellet Faiz Mohamed, packade mina grejer och hälsade på rumskompisarna, betalade 20 afghanis för två nätter och lämnade stället. Direkt till Ashraf där jag inkvarterade mig.

På kvällen gick jag till Albiroonys och åt middag, Fisk med pommes, smör och citron, 30 afghanis. Då kommer Martin och Paula, mina brittiska vänner från bussresan genom norra Afghanistan. De reser till Peshawar imorgon bitti. Deras resa från Bamiyan hade tagit 14 timmar på grund av en punktering. Satt och snackade en stund, därefter gick jag till jui-cemakaren och drack granatäpplejuice. På väg hem till hotellet köpte jag ytterligare 30 kolor.

12 oktober 1975

Klockan är 10:30 en solig söndag i Kabul. Jag väntar på Tomas men han kanske varit tvungen att följa med ut till flygplatsen för att skicka sin matta, så jag gick och lämnade en lapp på dörren.

Vaknade halv sju imorse, hörde Charles, Martins och Paulas röster, de är nu på väg mot Peshawar. Läste två kapitler i Marco Polos Resor innan jag gick till frukost klockan 08.15.

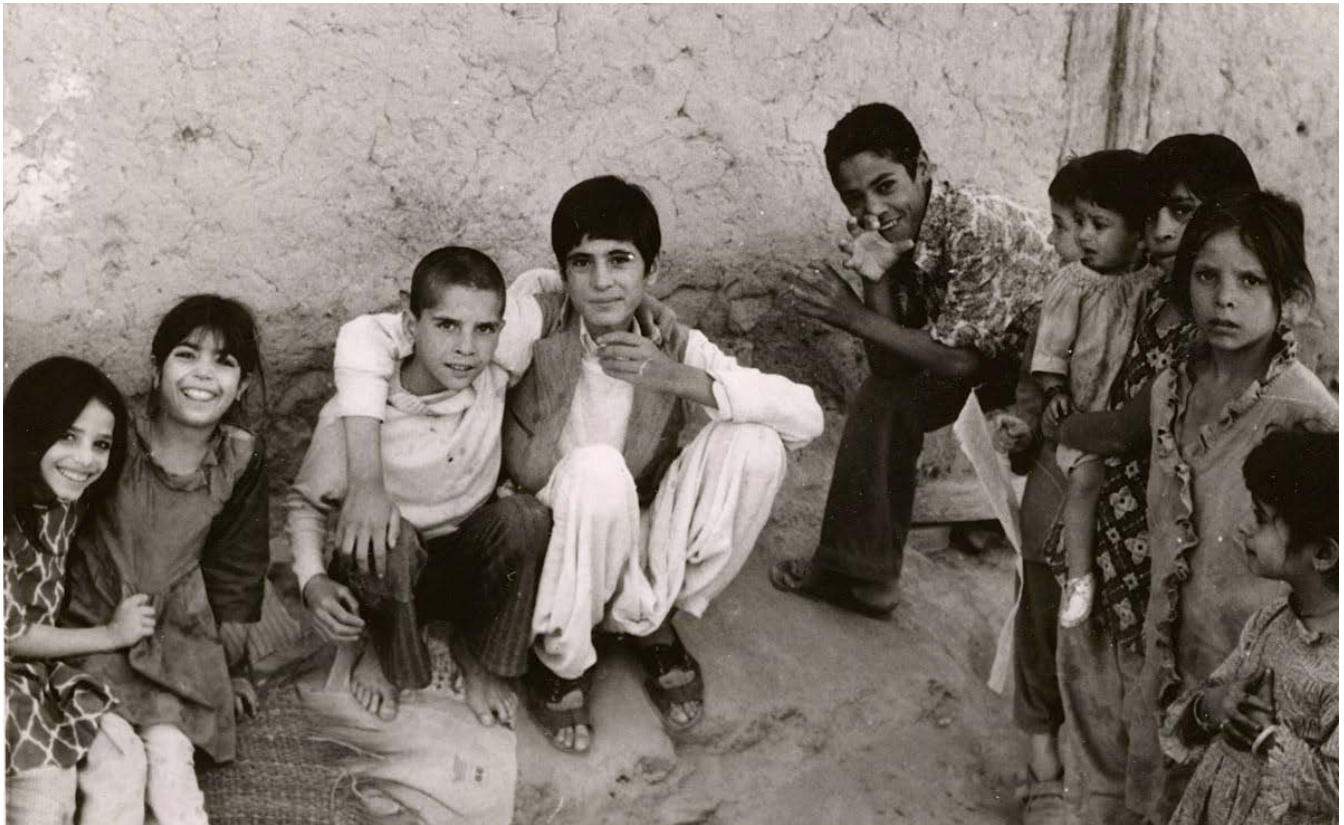
Spenderat mycket pengar

Kände mig allmänt glad och positiv och inget problem med magen. När jag betalade för drickan i matsalen igår kväll saknade man växel. Blev då lovad att jag skulle få de 10 afghanis som det gällde nu på morgonen.

Men när jag kom dit låg chefen fortfarande och sov och övrig personal kunde inte ge mig pengar. Jag blev arg för jag inga mer pengar att betala för frukost utan var tvungen att gå och växla. Gick till Mille Banks kontor alldeles i närheten och fick utan problem och snabbt löst ut en 20-dollars resecheck och fick 1110 afghanis.

Gick sedan till Albinoory och åt müsli med jordgubbar och yoghurt. Gott. På vägen tillbaka till hotellet köpte jag två rullar toalettpapper för 30 afghanis – som reserv när min medhavda svenska hushållsrulle tar slut. Köpte också fem vykort för 30 afghanis.

Spenderade otroligt mycket pengar igår, men utslaget på hela tiden i Afghanistan har jag förbrukat betydligt mindre än beräknat maxbelopp på 5 U-dollar per dag.

Drömmar om ljus framtid

Klockan är 23:20, ligger på min säng och drömmer sedan flera timmar tillbaka. Tänker på vad jag ska göra till våren, planerar att flytta till Göteborg (eller eventuellt Stockholm eller Småland) och läsa lingvistik.

Nära till Svanesund, nära till min gode vän **Gunnar Janzon**. En trevlig stad och skönt komma från Lund ett tag och flytta hemifrån. Enda problemet förefaller mig vara hur jag ska transportera alla mina grejer, möbler etc.

Jag är superentusiastisk, pigg och glad. Imorgon ska Thomas och jag spendera dagen i någon park, läsa, skriva kort och äta melon. Idag var vi på Marco Polo restaurang, en flott restaurang och käkade. Drack en flaska italienskt rödvin för 150 afghanis. Jag åt kinesisk chili chicken för 60 afghanis. Kaffe med grädde efteråt.

Felbedömde styrkan på tillbehören till kycklingen. Stuvningen var full med extremt stark chili och grönspeppar. Jag brände nästan sönder halsen. Jag skulle ha valt en annan rätt även om kycklingen i övrigt var god. Vinet var surt och kylskåpskallt, men det var trevligt få dricka vin i Afghanistan.

Utmärkt vänskapsrelation

Gemytlig stämning. Tomas och jag har mycket att snacka om – det har släppt nu den där distansen vi haft tidigare. Han berättar mycket om andra resor han gjort till bland annat Spanien, om sina vänner och mycket annat.

Satt och språkade och drack och åt från klockan 17 till klockan 19. Två danskar som också varit på restaurangen kom fram till oss efteråt och snackade. De hyr lägenhet i ett privat hus här i Kabul. De gav sitt telefonnummer till Tomas.

När vi betalat och lämnat Marco Polo sökte vi efter ett ställe att avsluta kvällen med en pudding på. Fick bli Albinoorys. Jag fick deras sista chokladpudding, varm men gammal och inte så värst god.

Skildes från Tomas klockan 20 och jag gick på jakt efter kola. På morgonen köpte jag på ett ställe 100 gram för 10 afghanis – det var 20 stycken. Sökte nu i affärerna på Chicken Street. Överallt begärde de 20 afghanis för 20 stycken.

Göteborg eller Småland nästa?

Resten av kvällen satt jag på rummet och hade det skönt. Läste Marco Polos Resor samt började läsa **Vilhelm Mobergs** "*Mans kvinna*". Och plötsligt blev jag upprymd av längtan efter svensk vår och svensk natur, längtan att få uppleva naturen på ett nära sätt, flytta till Småland i vår – men så återkom mina tankar att kretsa kring studier i Göteborg.

Det känns skönt att kunna bestämma sitt eget liv. Vara helt obunden, jag kan göra precis vad som helst idag. Klockan är 23:45, ska borsta tänderna och sen gå till sängs.

Mängder av djur på zoo

Vad gjorde vi så tidigare på dagen?. Jo, jag lämnade rummet klockan 11, och satte upp en lapp på dörren till Tomas om att vi skulle träffas på Kabuls zoo klockan 12:30. Jag promenerade i maklig takt ner till centrum och bort mot zoo.

Men klockan var bara 12 så jag beslöt att ta en extra promenad bort till vad jag trodde var **Baburs** – den första mogulkejsarens – grav och trädgårdsanläggning. En bra bit att gå, över floden och sedan längs denna med odlad mark. Jag trodde jag funnit platsen och blev djupt besviken.

Men det var helt galet. Baburs imponerande grav finns på en sluttning en bra bit från stan. Nere vid den lilla bäckfåran höll många kvinnor på att tvätta kläder.

Åter till zoo 12:45 och betalade 10 afghanis i inträde. Ett stort område med alla möjliga djur som jag fick se för första gången. Lejon, tigrar, leoparder, björnar, vargar, hyenor och schakaler, jakar, elefanter, svarta svanar, gamar, kungs- och andra örnar, falkar, påfåglar, krokodiler, pelikaner, Marcopolofår, storkar, fladdermöss, ormar och massor av andra djur och fåglar. Dessutom ett museum och ett akvarium. Tog god tid på mig.

Klockan 14:30 kom så Tomas försenad. Han hade varit tvungen att följa med till flygplatsen för att förtulla hans matta. Proceduren hade gått smidigt med hjälp av pengar under bordet – sammanlagt 120 afghanis – till diverse tjänstemän, något Lufthansa-killen skötte om.

Efter zoo sökte vi efter någonstans att fika men fann inget bra ställe förrän vi var tillbaka i Shar-e-Naw. Slog oss ner på en uteservering i parken och beställde en kanna te och någa bakade potatisflarn. En kille slog sig ner hos oss. Han var son till en pakistansk ambassadtjänsteman. Han hade bott här i tre år och han gillade inte "lata afghaner".

Sedan gick vi till Lufthansa-kontoret för att betala matt-frakten, 31 US-dollar för 7 kilo, och så gick vi till Marco Polo-restaurangen som jag nämnde tidigare.

13 oktober 1975

Planer för fortsatta resan

Imorgon börjar etapp nummer 2 (Pakistan, Indien och Nepal) på min resa. Känns förvåntansfullt, full av inspiration och glädje. Allt har gått så fint hittills, jag har haft en underbar tid. Mina planer för fortsättningen står mer och mer klara.

Hoppas flyga från Nepal till Penang i Malaysia, båtresa till Indonesien och flyga åter till Singapore – för att få indonesiskt visum krävs nämligen att man har en bokad flygbiljett ut ur landet. Sedan förhoppningsvis båt till Ceylon, och vidare till Indien.

Buss från Delhi eller Goa till Europa, köpa en fin matta i Kabul att ta med mig på bussen, och kanske hälsa på **Barbara** i Zürich, Schweiz innan återkomsten till Sverige. Tankarna kretsar kring detta, plus alla tänkbara alternativ – Filippinerna, Thailand, Australien med mera. För övrigt har jag skrivit inspirerade vykort, dock med samma text till alla – farfar **Helmer** med hustrun **Hulda**, barndomskamraten **Tord** och etnologikompisen **Douglas** i Lund, **Uffe** i Linköping som jag blev vän med på Lunds studenters fimstudios resa till Bulgarien i april 1974 samt **Kris** från Holland, arbetskamrat på nejlike- och gurkodlingen Grevie Trädgård nära Staffanstorp där jag var anställd som chaufför och trädgårdsarbetare och där jag tjänade ihop till reskassan för denna min nuvarande Asienresa.

Uppfylld av trevliga tankar

Klockan är 22, jag ska gå och lägga mig och sova – synd för jag är så inspirerad att skriva om de fantastiska händelserna idag. Det var likadant igår kväll då jag låg länge och vakendrömde helt euforisk och uppfylld av en massa trevliga tankar, och jag därför var vaken till klockan 00:30. Det medförde att jag inte var utsövd i morse trots att jag sov ända tills kvart över 9.

Jag betalade rumshyran för tre nätter på hotellet, 120 afghanis och gick till Alboroony för att äta frukost, men det blev ett uppträde mellan kyparen och en pakistansk gäst så att ingen servering kom till stånd på ett bra tag. Jag fick då istället till Istanbul restaurang och åt där. Rostat bröd med smör och marmelad plus en ljuvligt god jordgubbsmilkshake. 24 afghanis.

Till Tomas och Plaza Hotel halv 11. Tomas var i full färd med att arbeta, skriva ut sina anteckningar från Bamiyan. När han var klar gick vi först till postkontoret för att Tomas skulle skicka brev, och jag sände i väg mina nyskrivna vykort. Passade på att kolla Poste Restane men där fanns ingen ny post till oss.

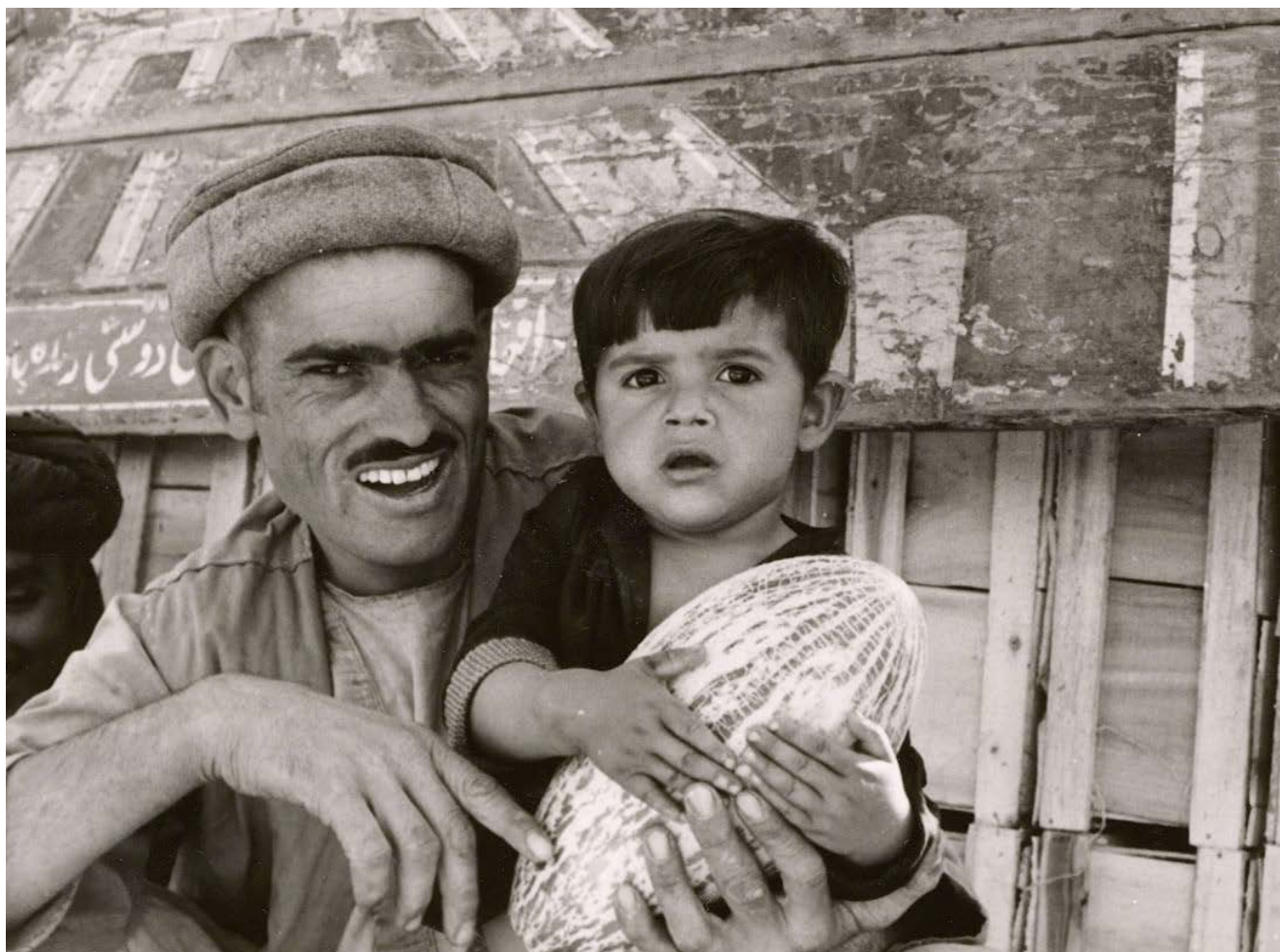
Bästa parken i Shar-e-Naw

Sedan till penningmarknaden i basaren för att växla lite pengar. I en indisk tygaffär växlade Tomas 10 US-dollar till 105 pakistanska rupees varav jag tog 21 rupees i utbyte mot 2 dollar. Därefter sökte vi efter en park att sitta i och köpte en melon på vägen.

På sydsidan av floden vid moskén fann vi en liten park, men den luktade skit – bajs– och var full av haschberusade afghanska ungdomar och skrikiga ungar. Kort sagt en otrivsamt miljö. Vi satte oss i alla fall ner en stund och delade på melonen. Som inte alls var god, tolt smaklös.

Promenerade i stället till Shar-e-Naw och den fina parken där. På vägen passerade vi en massa flotta byggnader: Inrikesministeriet, American Express, amerikanska ambassadörens residens, indiska och polska ambassaderna, FN-tjänstemännens och några rika indiers bostäder.

Vi kom till parken, en underbar plats att bara kopla av i. Hittade en fin plats på gräsmattan där vi slog oss ner i skön skugga från träden. Bredvid parken låg en tysk skola, Amani Oberreal Schule, och plötsligt dök det upp några ungar från skolan som talade tyska. De försvann dock snart. Jag läste i Marco Polos resor och skrev kort. Tomas lånade min Fodor guidebok.

Bästa restaurangen sista kvällen

Klockan 14 föreslog Tomas att vi skulle gå på restaurang och vi tog oss till närmast belägna sådan, med namnet Miami Restaurang, där man kunde gå en trappa upp och sitta på balkongen och äta. Ett lyckokast visade sig vara, ty vi fick underbart god mat till lågt pris.

Jag valde deras specialrätt, *Maschawa*, som innebar en läcker gryta med bönor, ärter, hirs, kött och yoghurt och sedan kryddor strödda över, en grön och en svart krydda. Sagolikt gott, för 20 afghanis. Efterrätten var inte sämre, konserverade plommon i spad med russin.

En fantastisk måltid som vi intog i solvärmen på balkongen med utsikt mot gatan. Vi beslutade att vi äter frukost här morgon innan vi far till Peshawar. De öppnar klockan 7.

Efter middagen ville Tomas återvända till sitt hotell för att skriva resten av dagen, medan jag gick tillbaka till parken. Runtom i parken pågick nu någon slags militärovnig med exercis och marscherande. Soldaterna lämnade dock parken klockan 16, så jag kunde återta min plats på gräsmattan, och jag började läsa Pakistankapitlet i Fodorguiden.

Studenter på tyska skolan

Efter en stund kom en trevlig kille på cykel fram och var lite intresserad av mig, ber att få sitta ner och titta på min karta som jag har framme medan jag läste. Han var också student på tyska skolan och talade tyska. Först var jag lite avvisande, trodde han var en av de otaliga ungdomar man stöter på under en resa i Asien, som bara vill veta ens namn, nationalitet och vart man är på väg. Samtal som ingenting ger i utbyte.

Men denna killen var intelligent och skoj att prata med och efter en stund kom några av hans klasskamrater från Amani-Obereal-Schule. Alla talar tyska, men bara några förstår engelska. De brukar samlas i parken efter skolan för att spela fotboll. Och snart var parken full med ungdomar och flera bollar i gång. Min samtalspartner drog iväg för att spela, men en av de nyllkomna stannade kvar.

Han hette **Mohamed Wahid Binesh** och visade sig vara otroligt fylld av intressanta upplysningar om Afghanistan och var mycket allmänbildad. Han talade perfekt tyska som han

studerat i två års tid på skolan, 8 timmar i veckan. Ett antal tyska lärare tjänstgör på skolan. Dessa får lön från Tyskland, 30 000 afghanis per månad medan de afghanska lärarna tjänar 1 600 afghanis.

Han berättade utan jag kommit in på ämnet, en massa om politiken i Afghanistan, om Daouds statskupp 1973 och om missnöjet bland folket och att välutbildat folk byts ut

Amani Oberreal Schule – Tyska skolan i Kabul.

mot folk som kommer direkt från skolbänken. Han berättade vidare om en massaker 1966 eller 1967 då militären dödade 300 universitetstudenter.

Den ansvarige för detta sattes i fängelse, men frigavs för några dagar sedan i en amnesti liksom många politiska fångar – bland dem tre högt uppsatta politiker.

Varför visste min nyblivne vän så mycket om detta. Jo, en de tre frigivna var hans far, en medarbetare till en förutvarande premiärminister i landet. Hans far var en av tre oppositionella parlamentsledamöter under kung **Zahir Shahs** styre och riktade öppen kritik mot regimen, och översatte utländska artiklar om Afghanistan. Bineshs pappa var dessutom kritisk mot det stora utländska beroendet och förordade uppbyggande av en nationell industri.

Han satt fyra år i fängelse under kungens styre men var misshaglig även för den nya Daoud-regimen med följd att han suttit i fängelse ända sedan kuppen 1973. Med en bakgrund som universitetslärare i litteraturvetenskap och som medhjälpare till en tidigare premiärminister talar fadern flytande engelska, tyska, franska, arabiska, pashto och farsi.

Fängelset är numera ersatt med husarrest utbyte. Unge Binesh är själv rädd för att bli sedd av polisen om han är tillsammans med utänningar. Han brukade därför träffa och samtala med utlänningar just här i parken.

Han beklagade att han inte kunde bjuda med mig hem eller gå till en restaurang – ”polisen känner igen mig”. Vi satt därför ensamma kvar i parken och pratade allt medan mörkret föll. Vi hade dock sällskap till mitt hotell och utbytte adresser. Han hoppades att jag vid kommande besök i Kabul kan besöka hans hem och föräldrarna.

En fantastiskt givande eftermiddag – jag vet att Tomas skulle velat vara med, det gäller ju verkligen saker som han försöker forska i.

Grillad anka och jordgubbar

Jag beslöt att äta middag en gång till på kvällen, och tog mig till ett ställe kallat Steak House. Ännu en strålande måltid: Grillad anka med potatis, sås och grönsaker för 45 afghanis. Efteråt jordgubbar samt kaffe med mjölk. Därefter åter till hotellet och tillbringade resten av kvällen att må gott och drömma.

Imorgon Pakistan och Peshawar.

*Vägen från Salangpasset söderut mot Kabul
Byar på bergsslutningarna*

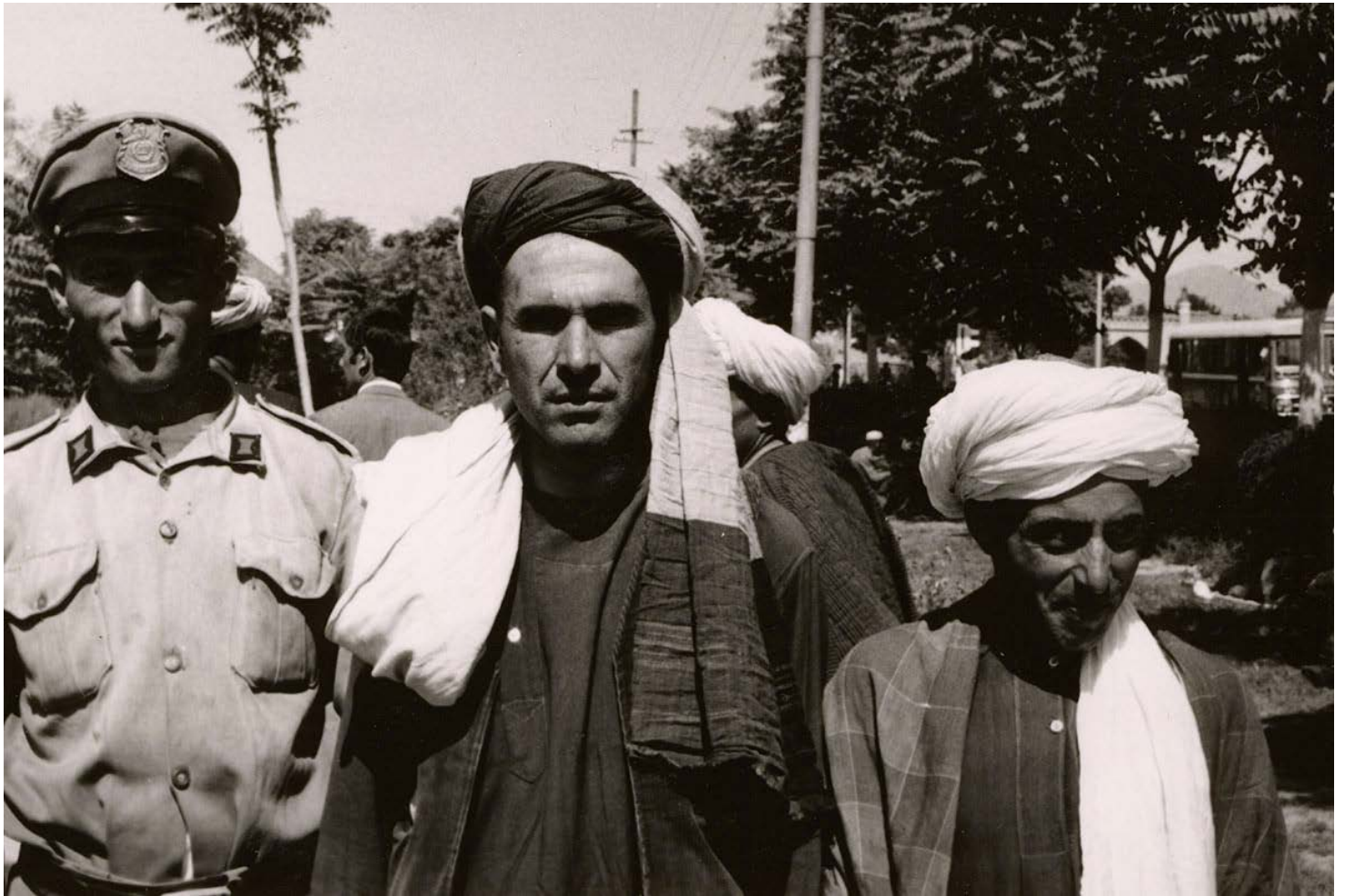
Lekplats i Kabul

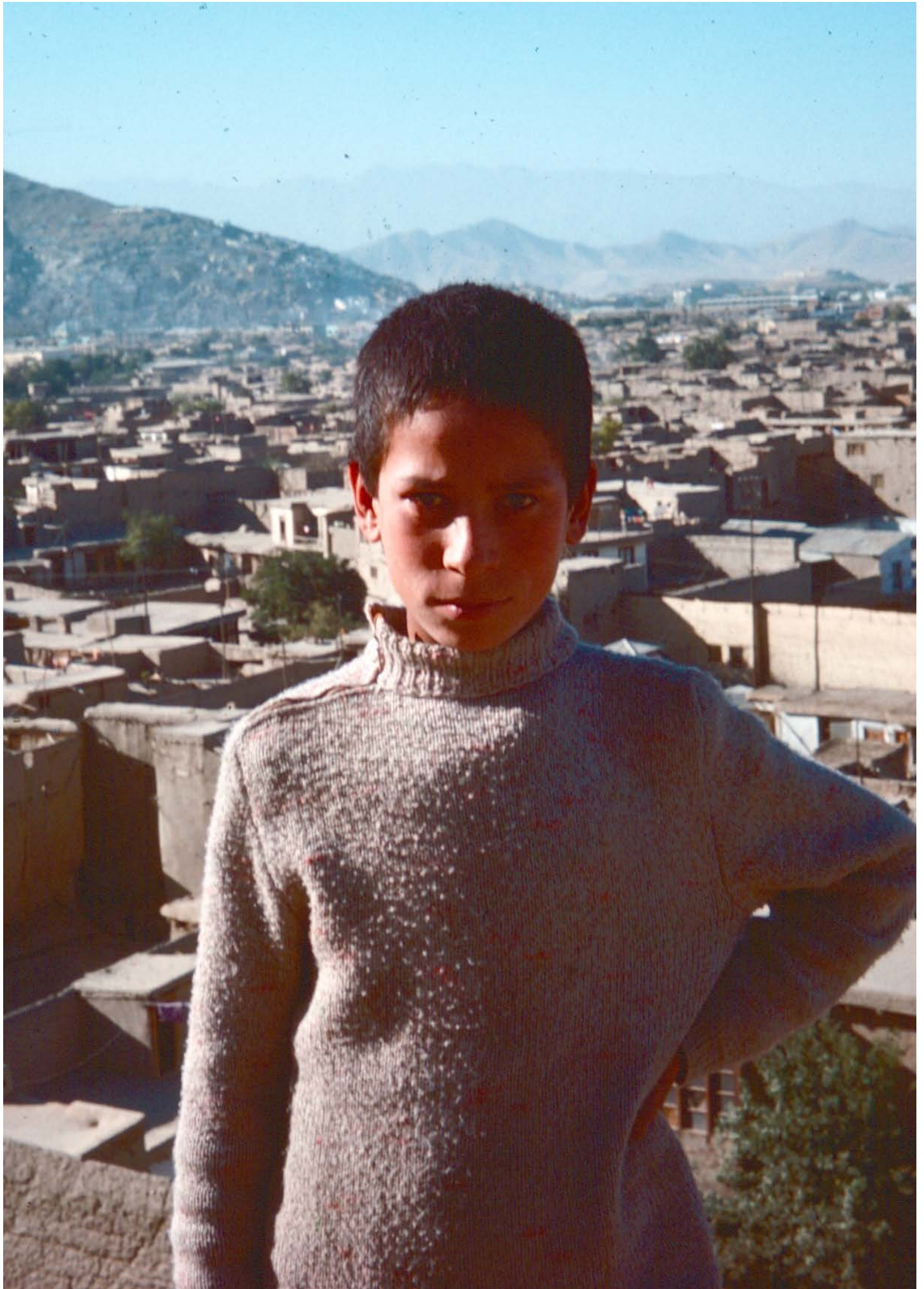
Bala Hisar– Kabuls fästning

Strövtåg i Kabul med Tomas

ASIENRESAN 1975-76

- **Helsingfors–Tallinn–Moskva–Baku–Bandar Pahlavi-Gorgan**
10–16 september. Inledningen på sju månaders resa. Resebrev 4
- **Meshad-Herat** 17–24 september Resebrev 2
- **Maimana-Mazar-i-Sharif, Afghanistan** 25-30 september Resebrev 139
- **Bamiyan & Band-i-Amir, Afghanistan** 5-6 oktober. Resebrev 23
- **Kabul , Afghanistan** 1-3 & 10-14 oktober. Resebrev 24
- **Chitral och Bumboret , Pakistan** 15-22 oktober. Resebrev 117
- **Lahore–Amritsar** 20 – 30 oktober. Resebrev 90
- **Delhi-Pokhara, Nepal** 31 oktober – 14 november Resebrev 91
- **Helambu-dalen, Nepal** 21-28 november.
Äventyrlig veckolång ensamvandring (trek) Resebrev 17
- **Kathmandu-dalen, Nepal** 15-29 november. Resebrev 31
- **Chiang Mai – Bangkok – Nakhon Sri Thammarat, Thailand**
2-17 december Resebrev 32
- **Penang/Georgetown–Kuala Lumpur–Malakka–Singapore**
17 december –3 januari 1976. Resebrev 33
- **Jakarta–Bali–Surabaya–Yogyakarta–Jakarta-Bogor**
Indonesien 1-30 januari 1976. Resebrev 34
- **Colombo, Sri Lanka** 8-16 februari Resebrev 8
- **Sri Lanka–Tamil Nadu–Kerala, Indien** 19 februari – 10 mars. Resebrev 47

Sista etappen på resan – en månad i Sri Lanka och 14 dagar i sydindiska delstaterna Tamil Nadu och Kerala, varefter jag tog båten tillbaka till Sri Lanka och slutligen flyg hem till Sverige